

CASTELLBISBAL,
Ermита de Sant Vicenç de Benviure o del Castell.
Serrat de les Garses (entrada del poble)
08755 Castellbisbal
Centre de culte vinculat a la Parròquia de Sant Vicenç de Castellbisbal
Arxiprestat : Sant Feliu de Llobregat
Bisbat de Sant Feliu de Llobregat

Lloc: A les afores de Castellbisbal, municipi situat a la vall baixa del Llobregat, al marge esquerra, en la confluència amb la riera de Rubí. L'origen del terme Castellbisbal prové de la unió dels termes "castell" i "bisbe", castell del bisbe (castro episcopalis)¹.

Datació : Segle XVII, reedificada el XVIII i amb un campanar de cadireta afegit el segle XX.

Estil arquitectònic : Historicista

Descripció : Església d'una sola nau de planta rectangular, sense capelles laterals, amb columnes adossades que serveixen per aguantar la volta a la qual s'hi ha volgut donar característiques

gòtiques. L'absis és poligonal i un llanternó central deixa passar la llum a l'interior de la capella. La porta està emmarcada per un arc rebaixat amb dovelles i brancals de pedra. Un petit campanar de cadireta allotja una campana i una petita creu. Fou la primera església parroquial de Castellbisbal².

Història : Benviure fou el nom originari del terme municipal fins al segle XI, moment en el qual començà a ser substituït poc a poc per Castellbisbal, en passar el domini del castell al bisbe de Barcelona. Ruiz

¹ Gran Enciclopèdia Catalana. Dins: <http://www.enciclopedia.cat>. [Consultada 24-10-13]

² 1109, juliol, 6. Guillem Ramon marit d'Ermesinda llegà 5 mancusos a S. Vicens de Castro Episcopali i altres 5 a sos clergues per Mises. Arx. Cor. ar. Escrip. 129 de Ramon Berenguer III.

i Elias³ relaciona el topònim amb un possible eremitisme alt-medieval establert per la zona, aprofitant la protecció i l'aïllament que ofería l'elevació del terreny sobre els arenys del riu Llobregat. Quan el 1051 s'erigí l'església parroquial rebé l'advocació de Sant Vicenç de Benviure, en referència al topònim originari del castell i del terme.

El castell de Castellbisbal apareix a la documentació per primera vegada l'any 1013, en un document on s'al·ludeix al castell episcopal o de Benviure. La fortalesa depenia del bisbe Guislabert, nebot del comte Borrell II de Barcelona. Durant la crisi del 1041-1044, el bisbe es posà en contra del comte i, després d'uns aldarulls, Guislabert va haver d'empenyorar el castell bisbal al comte. A partir d'aquest moment el castlà, Guillem Ramon de Voltrera, hagué de prestar fidelitat als comtes de Barcelona. Al segle XII apareix el llinatge dels Castellbisbal, que eren castlans del bisbe i feudataris dels Castellvell. Al segle XIII els Castellvell tenien el domini total sobre el castell de Castellbisbal. A l'inici del segle XIV, tenia la castlania Berenguer de Castellbisbal, que reconstruí de nou el castell. Després de la guerra civil de 1462-1472, el rei donà el castell a Lluís de Requesens perquè Berenguer de Castellbisbal havia lluitat contra ell. Francesc de Castellbisbal mogué plet contra els Requesens i l'assumpte finalitzà amb la venda, l'any 1494, per part de Francesc, de tots els feus i les rendes que posseïa al terme del castell de Castellbisbal a Lluís Requesens⁴. El 1637, Guillem Martell, mestre de cases de Terrassa, va construir aquesta ermita en el mateix lloc de l'antiga que va servir d'església parroquial del 1167 al 1592. La van reedificar el 1771. El campanar de cadireta fou afegit l'any 1964. Actualment del castell només queden restes de fonamentacions entorn la capella de Sant Vicenç, al serrat de les Garses.

Nota: Segons la Generalitat de Catalunya (*vegeu* Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Direcció General del patrimoni Artístic i Arquitectònic. Dins: <https://extranet.cultura.gencat.cat/EGIPCI>) aquesta església està documentada des del 1580, però segons altres dades no va ser aixecada fins a finals del segle XVII.

Visites pastorals

El 15 de juny de l'any 2004 una butlla del papa Joan Pau II decretava, sobre el territori de l'antic arquebisbat de Barcelona, la creació de tres noves diòcesis: Barcelona, Sant Feliu de Llobregat i Terrassa. La nova diòcesi de Sant Feliu de Llobregat està formada per nou arxiprestats i dues vicaries: Vicaria del Llobregat que agrupa els arxiprestats de Bruguers, Montserrat, Sant Boi de Llobregat, Sant Feliu de Llobregat i Sant Vicenç dels Horts, i la Vicaria del Penedès – Anoia – Garraf amb els arxiprestats d'Anoia, Garraf, Piera-Capellades i Vilafranca del Penedès. El bisbe titular de la diòcesi de Sant Feliu de Llobregat és monsenyor Agustí Cortés Soriano que va iniciar el seu ministeri episcopal el 12 de setembre de 2004.

La primera visita pastoral del bisbe Agustí a la parròquia de Sant Vicenç de Castellbisbal va ser el 24 de febrer de l'any 2007.

Rectorologi

³ Ruiz i Elías, Albert, *Parròquia de Castellbisbal. Notes històriques*. [Castellbisbal : Parròquia de Sant Vicenç de Castellbisbal], cop. 1998

⁴Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Direcció General del patrimoni Artístic i Arquitectònic. Dins: <https://extranet.cultura.gencat.cat/EGIPCI> [Consultada 30-10-13]

Vegeu rectorologi de la parròquia de Sant Vicenç de Benviure de Castellbisbal.

Bibliografia

Ahumada Batlle, Eulàlia, *Les senyores feudals com a hisendades i gestores del patrimoni*. Manuscrits: revista d'Història Moderna, nº 27, 2009.

Batlle i Gallart, Carme, *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la catedral de Barcelona, segle XI*, Barcelona, 2006.

Martí i Bonet, Josep, *Speculum Novum Titulorum ecclesiae Barchinonensis*. V. III Bisbat de Sant Feliu de Llobregat.

Mas, J. *Notes històriques del Bisbat de Barcelona (Barcelona 1906-1921)*. 13 volums.

Ribas i Pastallé, Modest, *Castellbisbal 1900-1940 : l'evolució històrica dividida en dècades naturals sota els aspectes econòmic – polítics, culturals i socials*, L'Arada, 1983.

Ruiz i Elias, Albert, *Parròquia de Castellbisbal : notes històriques*, Parròquia de Sant Vicenç de Castellbisbal, 1998.

Recursos electrònics

Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Direcció General del Patrimoni. Dins: <https://extranet.cultura.gencat.cat/eGIPCI>

Gran Enciclopèdia Catalana. Dins: <http://www.encyclopedia.cat>.